

Nr. 8 (36)/ AUGUST 2023

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

PLEDOARIE CA POEMUL „LUCEAFĂRUL” SĂ INTRE ÎN PATRIMONIUL UNESCO(2)

Ecaterina CHIFU¹

1

1. MIHAI EMINESCU, GENIU UNIVERSAL

Cel ce avea chipul unui „înger frumos, pe fruntea căruia era scris semnul Dumnezeirii”, cel ce-a visat „visul vieții cel chimeric”, când viața îi părea „un basm pustiu și urât”, cel care a revărsat „gândirea-i fără margini peste marginile lumii”, semănând lumină din „tainica-i simțire”, cel care, prin menirea de geniu, n-a fost fericit și n-a putut „face fericit pe cineva”, acesta este marele Eminescu al cărui nume „a scăpat de noaptea uitării”, el fiind un simbol al eternității.

Suflet al poporului român, Eminescu a ridicat spiritualitatea românească pe culmile perfecțiunii, opera sa fiind esența acestei spiritualități. Poetul și-a propus în tinerețe să ridice un „palat poeziei și altul dramei” ce avea ca scenă istoria poporului nostru. Eminescu a ridicat un templu în literatura română, opera sa fiind Ave Maria în literatura universală.

Geniu românesc, Eminescu a pătruns pe cale universală în sufletele iubitorilor de poezie, grație profunzimii și armoniei versurilor sale. Opera sa poartă pecetea eternității, prin strălucirea imaginilor artistice și profunzimea

cugetării.

Mesajul său liric se materializează în esențe umane de încântare și înfiorare în fața frumuseții, sensibilității și armoniei poeziei sale, căci adâncurile sufletești ale poetului uimesc mereu, prin acel inefabil și mister ce învăluie ființa care a creat o operă nemuritoare.

Eminescu era conștient de valoarea universală a operei sale, așa cum se reflectă în poezia *Numai poetul*. Iată versurile:

¹ Prof. Ecaterina CHIFU, membră UZPR, Râmnicu Sărat, 11 august 2023

*„Numai poetul,
Ca păsări ce zboară
Deasupra valurilor
Trece peste nemărginirea timpului:
În ramurile gândului,
În sfintele lunci
Unde păsări ca el
Se-ntrec în cântări.”
(Numai poetul)*

2

Eminescu rămâne alături de marii poeți ai lumii, prin opera ale cărei rezonanțe străbat meridianele, fiind îndrăgită și apreciată de atâția iubitori de literatură.

2. MIHAI EMINESCU, SUFLET ÎN SUFLETUL NEAMULUI ROMÂNESC

Opera lui Eminescu este cea mai cuprinzătoare formă de exprimare a sufletului Românilor.

Eminescu a armonizat ritmurile naturii cu ritmurile inimii sale care a încetat să bată prea devreme. Cuvântul în poezia sa are o magie unică, irepetabilă.

Starea de vibrație ce ne-o dă trăirea estetică, citindu-i versurile, face să ne transpunem în universul mirific al poeziei sale. Poetul a trăit într-un timp și un spațiu doar al său, cel poetic, cunoscând starea de poezie, stare ce ni se transmite și nouă, prin trăirea estetică. Eminescu va rămâne în conștiința poporului nostru ca un suflu viu, căci spiritul eminescian este veșnic, veghind asupra noastră din spații astrale.

Adesea, ne întrebăm: De ce ne este așa de dor de Eminescu? Simțim, noi, adevărații Români, un „dor dureros de dulce” de Eminescu? Dorul de acest genial poet este ca dorul de un frate mai mare, plecat prea devreme dintre pământeni, este un dor de un prieten drag ce ne știe suferințele și toate durerile, visele și speranțele. Multora le este foarte dor de chipul lui visător de student, transfigurat de puritatea gândirii și simțirii sale, de chipul unui tânăr înflăcărat de mari idei și sentimente.

Am vrea să știm, să simțim tot farmecul ce-l răspândea ființa lui reală, tonalitatea și inflexiunile vocii sale, mersul lui avântat sau doar de om ce meditează, pierdut în sine sau vibrația sufletului său plin de iubire, gesturile sale și mai ales toate acele porniri pline de entuziasm și toate acțiunile puse în slujba poporului care a dat acest geniu inegalabil. Ne este dor de cel ce a scris poezia cutremurătoare *Ce suflet trist...*, definindu-se pe sine, dar și pe noi, căci ne regăsim în acele versuri, poetul purtând povara unui destin nefericit, al său și al neamului său, pentru care a luptat cu condeii, el fiind promotorul unor idei progresiste. Ne este dor de cel care ar fi putut face mai mult pentru țara sa, dacă nu pleca prea devreme la îngerii.

În imaginația noastră, îl vedem pe Mihai Eminescu cu zâmbetul lui dulce, pe buzele-i atât de frumoase, cu privirea tandră, arzătoare sau îndurerată, cu lumina chipului său, unică, irepetabilă. Cum să nu ne fie dor de cineva pentru care avem o iubire aparte? Dacă nu vine la chemarea dorului nostru, înseamnă că undeva, acolo sus, este iubit. Noi rămânem să dorim ca și el României „la trecutul mare, mare viitor”, să vedem cum „izvorăsc din veacuri stele una câte una” și să admirăm luna ieșind „din codrii” sau „a lacului văpaie”, să simțim „flori de tei înmiresmate”, să ascultăm și pentru el „aspru cânt al mării” și chiar să ne dorim ceea ce spune poetul:

*„Mai am un singur dor:
În liniștea serii,
Să mă lăsați să mor
La marginea mării;*

*Să-mi fie somnul lin
Și codrul aproape,*

Cetatea Cavalerilor

2023 –ANUL IULIU MAIU !

NR. 8(36) AUGUST-2023

Pe-ntinsele ape
Să am un cer senin”
(Mai am un singur dor)

Poate că, pe nevăzute căi, putem comunica toți cu marele poet și îl putem implora, prin rugăminți fierbinți, să revină printre noi, să aducă în inimile noastre speranța unei lumi mai bune, armonia și pacea și toată frumusețea sufletului său încărcat de iubire. Eminescu a devenit un simbol al națiunii române, opera a pătruns în conștiința colectivă și se răspândește din ce în ce mai mult în lume în epoca exploziei informaționale.

PLEDOARIE CA „LUCEAFĂRUL” SĂ ÎNTRE ÎN PATRIMONIUL UNESCO

„Luceafărul” este un poem filozofic care redă soarta omului de geniu neînțeleș de societate și se constituie din antinomii: viață/moarte, nemuritor/muritor, terestru/astral, clipă/eternitate, întuneric/lumină, vis/realitate etc. Academia Recordurilor Mondiale (World Records Academy) a anunțat, în ianuarie 2009, că „Luceafărul” este cel mai lung poem de dragoste și el a intrat în Guinness book.

Eminescu a sintetizat pe un manuscris ideea centrală a acestei creații: *„Aceasta este povestea (basmul cules de Kunich în Muntenia), iar înțelesul alegoric ce i-am dat este că, dacă geniul nu cunoaște nici moarte și numele lui scapă de noaptea uitării, pe de altă parte aici pe pământ nu e capabil de a ferici pe cineva, nici capabil de a fi fericit.”*

Poemul este considerat de George Călinescu *„chintesența gândirii poetice eminesciene”*, „testamentul literar al lui Eminescu” (Opera lui Mihai Eminescu). Tudor Vianu spune: *„În cadrul de basm se înalță expresia cea mai desăvârșită a lirismului erotic și filozofic al lui Eminescu”* (Cine ești Dumneata, domnule Emibescu? – Arhiva TVR, You tube)

Poemul îmbină toate temele liricii eminesciene și universale: incompatibilitatea între ființele muritoare și elementele cosmice eterne, imposibilitatea iubirii absolute, efemeritatea omului pe pământ, legile universului, destinul și puterile demiurgice, folosirea percepțelor morale pentru a realiza contrastul între terestru și astral, ideea eternității etc..

„Luceafărul” a fost publicat în Almanahul Societății cultural-literare „România Jună” din Viena, în aprilie 1883 și reprodus în paginile revistelor „Convorbiri literare” și „Familia”. La sfârșitul anului, a apărut în ediție princeps, antumă Poezii eminesciene, îngrijită de Titu Maiorescu. În poem, Eminescu valorifică izvoarele folclorice, mitologice filozogice și autobiografice și creează o capodoperă, ce pune în lumină calitățile deosebite ale poetului capabil să dea o „limpezime de oglindă” versurilor.

Eminescu era mulțumit de forma îndelung cizelată a Luceafărului, după cum reiese din scrisoarea adresată Veronicăi Micle: *„«Legenda» la care lucrez va fi gata și, fiindcă Luceafărul răsare în această legendă, tu nu vei fi geloasă de el... E de-o liniște perfectă, Veronică, e senin ca amorul meu împăcat, senin ca zilele de aur ce mi le-ai dăruit.”* 10 aprilie, 1882. (Mihai Eminescu, Veronica Micle – Dulcea mea Doamnă, Eminul meu iubit” Corespondență inedită, Editura Polirom)

În cele 98 de strofe, poemul îmbină elemente epice, lirice și dramatice, într-un tot armonios, redând peisajul terestru și cel astral în cuvinte simple, dar încărcate de semnificații care fac să crească treptat emoțiile receptării artistice. Interferența dintre planul terestru și cel astral accentuează dramatismul poemului.

Tudor Vianu concluzionează: *„Poemul Luceafărul este cea mai înaltă expresie a poeziei românești, deoarece ea reunește „aproape toate motivele, toate ideile fundamentale, toate categoriile lirice și toate mijloacele lui Eminescu, poemul fiind într-un fel și testamentul lui poetic, acela care lămurește posterității chipul în care și-a conceput propriul destin.”* (Probleme de stil și artă literară)

Getateea Cavalerilor

2023 - ANUL IULIU MAIU !

NR. 8(36) AUGUST-2023

Eminescu are meritul de a reda în acest poem ca și în poezia „La steaua” relațiile spațio-temporale din cosmos, înaintea lui Einstein. Iată versurile care redau viziunea sa cosmică, cunoștințe acumulate la cursul de astronomie de la Universitatea din Viena:

*„Porni luceafărul. Creșteau
În cer a lui aripe
Și căi de mii de ani treceau,
În tot atâtea clipe.*

*Un cer de stele dedesubt,
Deasupra-i cer de stele –
Părea un fulger ne'nterupt
Rătăcitor prin ele.*

*Și din a chaosului văi,
Jur împrejur de sine,
Vedea, ca-n ziua cea di'ntâi,
Cum izvorau lumine;*

*Cum, izvorând, îl înconjur
Ca niște mări, de-a 'notul...
El zboară, gând purtat de dor,
Pân' pierde totul, totul.*

*Căci unde-ajunge nu-i hotar,
Nici ochi spre a cunoaște,
Și vremea 'ncearcă în zadar
Din goluri a se naște.*

*Nu e nimic și totuși e
O sete care-l soarbe,
E un adânc asemene
Uitării celei oarbe.”*

În franceză versurile au aceeași fluiditate și muzicalitate:
(Traducere: Ecaterina Chifu)

*Luceafărul s'en alla. Ses ailes
Poussaient dans le ciel
Et milliers d'année passaient
En autant d'instant.*

*Un ciel étoilé au-dessous,
Au-dessus un ciel d'étoiles –
C'était un éclair continu
Errant parmi elles.*

*Et du chaos de la vallée,
Tout autour de lui-même,
Il vit, comme au jour premier,
Que les lumières ont percé;*

Car, surgissant elles l'entourent

*Comme des mers, à la nage...
Il vole, pensée nostalgique,
Jusqu'à ce que tout péricisse;*

*Pas de limite où il arrive,
Pas d'yeux pour connaître,
Et le temps essaie vainement
Du néant naître.*

*Ce n'est rien et pourtant c'est
Une soif qui l'absorbait,
C'est un grand abyme
Comme l'aveugle oublie.*

În poem se întrepătrund „drama neputinței omului obișnuit de a accede spre valori superioare și drama omului de geniu neînțeleș de societate, în aspirația sa spre absolut” (Tudor Vianu, op.cit).

Superioritatea geniului apare la finalul poemului, cu demnitate și cu nostalgie date de singurătatea cosmică:

*„Trăind în cercul vostru strâmt
Norocul vă petrece,
Ci eu în lumea mea mă simt
Nemuritor și rece.”
(Mihai Eminescu – Luceafărul)*

Mai sunt foarte multe argumente care pot susține ideea: „Luceafărul în patrimoniul UNESCO” (ipostazele în care apare Luceafărul, ideile filozofice, simbolistica titlului, a numelor personajelor, aspecte privind prozodia, alcătuirea poemului în patru tablouri etc) dar le vom aborda în altă lucrare.

4. TRADUCERILE, O ȘANSĂ DE A PĂTRUNDE ÎN LITERATURA UNIVERSALĂ

Mulți susțin că limba română este dificilă și operele literare sunt greu de tradus. Prin muzicalitatea și fonetismul ei, limba română este ea însăși o operă de artă, cum am subliniat mereu.

Am publicat volumul „Mihai Eminescu POEZII/POÉSIES” (Editura Amanda Edit) în 2020, realizând traducerea în franceză a celor mai cunoscute poezii de dragoste, unele devenind melodii renumite, pentru muzicalitatea versurilor care au imprimat și muzicalitatea versiunii în limba franceză, pentru profunzimea sentimentelor exprimate de poetul care susține un dialog permanent cu iubita sa, dezvăluind înfiorarea sufletului său tulburat de fiecare mișcare a ființei iubite, el fiind un poet al contemplației, al meditației, mereu cu ochii dornici de imaginea femeii îndrăgite. Am adăugat acestei ediții unele creații eminesciene în versuri populare și câteva poezii care scot în evidență ideile sale artistice, etice și filozofice.

Am tradus „Luceafărul”, la împlinirea a 140 de ani de la publicarea lui, în anul 1883 în „Almanahul” Societății „România Jună”, Pentru că era inadecvat să traduc „Luceafărul” cu sintagma „Étoile du berger”, am lăsat și în varianta franceză numele de „Luceafărul”. Această ediție bilingvă română-franceză, publicată de Editura UZPR în anul 2023, este o pledoarie ca „Luceafărul” scris de Mihai Eminescu să intre în patrimoniul UNESCO, fiind o capodoperă a literaturii universale.

Eminescu este dorul nostru de absolut, de adevăruri eterne, de idealuri înalte, de vise mărețe, opera sa fiind o culme a spiritualității românești și universale. Avându-l pe Eminescu în suflet, nu mai suntem nicicând singuri, căci purtăm cu noi o bogăție rară, cea mai de preț comoară a limbii române,

opera unui astru nemuritor, ce va străluci pe firmament, cu o blândă lumină, iradiind prin veacuri frumusețe și armonie.

Bibliografie:

George Călinescu – Opera lui Mihai Eminescu, Editura Academiei Române;

Mihai Eminescu – Poezii, Editura Cartea românească, 1978;

Mihai Eminescu – Poezii/Poésies, Editura Amanda edit, 2020;

Mihai Eminescu – Luceafărul (ediție română-franceză), Editura Uniunii Ziariștilor, 2023;

Mihai Eminescu, Veronica Milcle – Dulcea mea Doamnă, Eminul meu iubit” – Corespondență inedită, Editura Polirom)

Tudor Vianu – Probleme de stil și artă literară, Editura de Stat pentru Literatură și artă, 1954.

Tudor Vianu – Cine ești Dumneata, domnule Eminescu?

(Arhiva TVR – You tube).